НАУКОВО-ДОСЛІДНА ГРУПА:

Масик Ігор Миколайович
канд. с.-г. наук, доцент, доцент кафедри агротехнологій та грунтознавства
Сумський національний аграрний університет, Україна

Яриновський Олександр Олексійович
здобувач вищої освіти факультету агротехнологій та природокористування
Сумський національний аграрний університет, Україна

Коваль Юрій Юрійович
здобувач вищої освіти факультету агротехнологій та природокористування
Сумський національний аграрний університет, Україна

Усенко Сергій Олександрович
здобувач вищої освіти факультету агротехнологій та природокористування
Сумський національний аграрний університет, Україна

Чередніков Артем Олександрович
здобувач вищої освіти факультету агротехнологій та природокористування
Сумський національний аграрний університет, Україна

ВПЛИВ МІЖРЯДНОГО ОБРОБІТКУ ГРУНТУ НА ЗАБУР'ЯНЕНІСТЬ ПОСІВІВ СОНЯШНИКУ В УМОВАХ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Дослідження в Україні та за кордоном показали, що з ростом культури землеробства, збільшенням використання мінеральних добрив та гербіцидів можна повністю відмовитися або частково зменшити кількість механічних обробітків. В зв'язку з цим велике теоретичне та практичне значення набувають дослідження з мінімалізації обробітку ґрунту при вирощуванні соняшнику.

Соняшник як просапна культура при виконанні умов технології сприяє очищенню полів від бур'янів. Має міцну кореневу систему, яка глибоко проникає в грунт (до 2,5-3,5 м), що сприяє покращенню фізичних властивостей ґрунту, збільшуючи його проникливість [1, 2, 3, 4].

Науковці С.П. Танчик, А.І. Бабенко (2020) стверджують, що під час догляду за посівами істотно зменшується негативний вплив бур'янів на ріст, розвиток і продуктивність культурних рослин. В умовах Правобережного Лісостепу України найбільш економічно доцільно та екологічно безпечно вирощувати соняшник за безполицевого основного обробітку ґрунту (чизельний обробіток на глибину 25–27 см). Догляд за посівами соняшнику слід здійснювати проведенням досходового і післясходового боронувань зубовими боронами у фазі «білої ниточки» бур'янів. Гербіцид Фюзілад форте потрібно вносити у фазі 2–4-х листків у малорічних і за висоти 10–15 см багаторічних злакових бур'янів у нормі 0,5 л/га стрічкою до 15 см [5].

Результати наших досліджень, що стосується впливу міжрядних обробітків на забур'яненість посівів соняшнику, наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Забур'яненість посівів соняшнику в залежності від міжрядних обробітків, шт/м^2

Варіанти досліду	Фаза розвитку культури	
	фаза цвітіння	перед збиранням
Без міжрядного обробітку	29,7	28,6
1 міжрядна культивація	10,3	7,1
2 міжрядні культивації	8,6	5,8

При аналізі отриманих даних відмічається наступна тенденція. На варіанті де ми не використовували міжрядні обробітки відмічалася найвища забур'яненість, відповідно до фаз розвитку: фаза цвітіння – 29,7 шт/м^2 та перед збиранням – 28,6 шт/м^2. Введення в технологію вирощування соняшнику міжрядних обробітків при водить до зменшення забур'яненості посівів. При використанні в технології вирощування соняшнику однієї міжрядної культивації привело до зменшення майже в три рази кількості бур'янів в фазу цвітіння та в чотири в фазу перед збиранням. Додатковий міжрядний обробіток також мав вплив на забур'яненість посівів соняшнику. А саме проведення двох міжрядних обробітків привело до зменшення кількості бур'янів в фазу цвітіння до 8,6 шт/м^2 та в облікову фазу перед збирання – 5,8 шт/м^2, що менше від варіанту без міжрядних обробітків відповідно на 21,1 та 22,8 шт/м^2. Виходячи з даних спостережень, можна відмітити, що міжрядні обробітки мали суттєвий вплив на забур'яненість посівів соняшник. Але при використанні гербіцидів значення міжрядних обробітків з метою знищення бур'янів зменшується.

Список використаних джерел:

1. Масик І.М. (2022). Забур'яненість посівів соняшнику за використання різних систем передпосівного обробітку ґрунту в умовах Лівобережного Лісостепу України // *III International Scientific and Theoretical Conference «Science of XXI century: development, main theories and achievements»*. - Helsinki, Finland. - December 2, 2022. - С. 52-54. Вилучено з: https://doi.org/10.36074/scientia-02.12.2022.
2. Масик І. М. (2018). Екологізація контролювання забур'яненості посівів ячменю ярого в умовах Північно-східного Лісостепу України. *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "THE DEVELOPMENT OF NATURE SCIENCES: PROBLEMS AND SOLUTIONS". - м. Брно, Чеська Республіка, 27-28 квітня 2018 р.*, 115-120.
3. Масик І.М. (2009). Механічні та біологічні заходи зниження потенційної забур'яненості ріллі в умовах Лівобережного Лісостепу України: автореф. дис... канд. с.-г. наук: 06.01.13 / І.М. Масик ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. — К., 2009. — 20 с. Вилучено з: http://repo.snau.edu.ua:8080/xmlui/handle/123456789/486.
4. Кравченко М.С. (2004). Ефективність застосування безполицевого основного обробітку ґрунту в лісостеповій зоні Сумської області *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія : Агрономія і біологія*, Вип. 9., 114-115.
5. Танчик С.П. (2020). Вплив забур'яненості посівів соняшнику на водний режим ґрунту // С.П. Танчик, А.І. Бабенко / Вісник аграрної науки: Серія : Землеробство, ґрунтознавство, агрохімія. - 2020, №2 (803). - С. 24-28. Вилучено з: https://agrovisnyk.com/pdf/ua_2020_02_04.pdf.